

Spelling

De basis van de spelling van de Nederlandse taal ligt in klanken en de verdeling van woorden in lettergrepen. In deze hand-out wordt de relatie tussen lettergrepen en spelling uitgelegd. De normale uitspraak van letters en het Alfabet (ABC) wordt uitgelegd in de hand-out ABC, Uitspraak. Deze is te vinden op de volgende pagina.

www.held.com.br/resources/

In deze hand-out wordt gebruik gemaakt van het Internationaal Fonetisch Alfabet (International Phonetic Alphabet, IPA). De klanken die bij de IPA symbolen horen, zijn te beluisteren door in een van de volgende IPA kaarten op de symbolen te klikken.

- www.internationalphoneticassociation.org/IPAcharts/inter_chart_2018/IPA_2018.html

- yorku.ca/earmstro/ipa/ deze heeft ook een kaart met diphthongs en triphthongs

- seeingspeech.ac.uk/ klik op [IPA charts]; deze laat ook de beweging van de mond, inclusief de tong zien

Korte Klinker

Een korte klinker wordt met één letter weergegeven.

pet	[pet]
hand	[hant]
jas	[jas]
dorp	[dɔrp]
put	[put]

Lange Klinker

Een lange klinker in het midden van een lettergreep wordt met twee letters weergegeven.

poort	[pɔ:rt]
goot	[go:t]
been	[be:n]
baard	[ba:rt]
vuur	[vɛ:r]
baardhaar	['ba:rd·ha:r]
voordeur	['vɔ:r·du:r]

Dit materiaal is gratis beschikbaar via: <https://www.held.com.br/resources/>

Lettergreep

Een lettergreep is de kleinste eenheid van taal die uitgesproken kan worden zonder dat de klank verandert.

Voorbeelden van woorden in lettergrepen verdelen:

appel	ap-pel
wetenschap	we-ten-schap
leerling	leer-ling
voordeur	voor-deur

Open Lettergreep

Een klinker op het eind van een lettergreep is altijd lang en wordt met één letter weergegeven. Een lettergreep die eindigt op een klinker wordt **open lettergreep** genoemd. De klinker kan door blijven klinken.

ga	[ga:]
la	[la:]
zee	[ze:]
zo	[zo:]
nu	[nɥ:]

Op het eind van een lettergreep wordt een lange klinker normaal met één letter weergegeven.

pa	[pa:]
ja	[ja:]
zo	[zo:]
nu	[nɥ:]

Uitzondering op deze regel is dat de lange klinker [e:] op het eind van een woord wel met een dubbele e geschreven wordt.

zee	[ze:]
nee	[ne:]
ree	[re:]

Dit is omdat één e op het eind van het woord als een 'stomme e', [ə], uitgesproken wordt.

rede	[re:də]
dikte	[dɪktə]
de	[də]
ze	[zə]

Gesloten Lettergreep

De lettergrepen hieronder eindigen op een medeklinker. Ze worden 'gesloten lettergrepen' genoemd omdat die medeklinkers de klinker klank afsluiten. De klinker klinkt niet door.

dop	[dɔp]
doop	[do:p]
voor	[vo:r]
kerk	[kɜrk]
paal	[pa:l]
klok	[klɔk]

Verdelen Lettergrepen

Als tussen twee klinkers meer medeklinkers zijn dan valt de verdeling van de lettergrepen in principe tussen de medeklinkers.

bakken	bak-ken
meester	mees-ter
sprookje	sprook-je

Vreemd is dat dit vaak ook gebeurt wanneer twee medeklinker letters één klank weergegeven of als twee letters samen andere klanken aan geven dan apart. Zo valt de verdeling in lettergrepen bij **ng** en **nk** tussen deze twee letters. Vreemd is daarom dat dit bij de lettercombinatie **ch** niet gebeurt. De lettergreep verdeling valt voor of achter de lettercombinatie **ch**.

wangen	wan-gen	[wɑŋ.ə(n)]
zingen	zin-gen	[ziŋ.ə(n)]
drinken	drin-ken	[driŋ.ke(n)]
zinken	zin-ken	[ziŋ.ke(n)]
lachen	la-chen	[lɑ-χə(n)]
lachten	lach-ten	[lɑχ-tə(n)]
wachten	wach-ten	[wɑχ-tə(n)]

Spellingsverandering

Grammaticale veranderingen zoals het veranderen van enkelvoud naar meervoud, van meervoud naar enkelvoud of het vervoegen van een werkwoord, kan de spelling veranderen.

Lange klinker naar het eind van de lettergreep

Als door de verandering een lange klinker verplaatst wordt van het midden van een lettergreep naar het eind van een lettergreep dan wordt er één klinker letter weggehaald. Dit is omdat een lange klinker op het eind van een lettergreep met één letter wordt geschreven.

enkelvoud	enkelvoud lettergrepen	meervoud lettergrepen	meervoud
boot	boot	bo-ten	boten
goot	goot	go-ten	goten
straat	straat	stra-ten	straten
kantoor	kan-toor	kan-to-ren	kantoren
acrobaat	a-cro-baat	a-cro-ba-ten	acrobaten
uur	uur	u-ren	uren

Lange klinker naar het midden van de lettergreep

Als een lange klinker verplaatst van het eind naar het midden van een lettergreep dan wordt de klinker letter verdubbeld. Dat is dus het omgekeerde.

hele werkwoord	hele werkwoord lettergrepen	stam lettergrepen	stam
vegen	ve-gen	veeg	veeg
lopen	lo-pen	loop	loop
varen	va-ren	vaar	vaar
leren	le-ren	leer	leer
studeren	stu-de-ren	stu-deer	studeer
besturen	be-stu-ren	be-stuur	bestuur
interesseren	in-te-res-se-ren	in-te-res-seer	interesseer
verkleiden	ver-kle-den	verkleed	verkleed
emanciperen	e-man-ci-pe-ren	e-man-ci-peer	emancipeer

Medeklinker van eind naar midden van woord

Een lettergreep met een korte klinker is normaal een gesloten lettergreep. Een korte klinker wordt meestal gevolgd door een medeklinker. Bij het achtervoegen van **-en** aan woorden die eindigen

op een medeklinker, bijvoorbeeld om meervoud te vormen, wordt de laatste medeklinker letter verdubbeld. Zo weet de lezer dat de voorafgaande klinker kort is.

enkelvoud	enkelvoud lettergrepen	meervoud lettergrepen	meervoud
das	das	das-sen	dassen
bal	bal	bal-len	ballen
sok	sok	sok-ken	sokken
trap	trap	trap-pen	trappen
bon	bon	bon-nen	bonnen
bestuur	be-stuur	be-stu-ren	besturen
kanaal	ka-naal	ka-na-len	kanalen
ocean	o-ce-aan	o-ce-a-nen	oceanen

Enfos

Het idee dat tot deze regel leidt, is de uitspraak bij het verdelen in lettergrepen. Spreek de woorden heel erg langzaam uit om dit te merken. De op de klinker volgende medeklinker wordt langer uitgesproken en geeft de verdeling in lettergrepen aan. Daarom wordt hij zowel aan het eind van de ene als aan het begin van de volgende lettergreep geschreven. Het is vergelijkbaar met Italiaans waar lange en korte medeklinkers bestaan. Een lange medeklinker wordt met twee medeklinker letters geschreven. B.v. de namen Ana en Anna hebben als verschil dat de eerste met een korte **n** en de tweede met een lange **n** uitgesproken wordt, [ana] respectievelijk [an:a].

Als de verdeling van lettergrepen al tussen twee medeklinker letters valt, dan worden geen medeklinker letters verdubbeld.

enkelvoud	meervoud lettergrepen	meervoud
want	wan-ten	wanten
muts	mut-sen	mutsen
rand	ran-den	randen
bord	bor-den	borden

Medeklinker van midden naar eind van woord

Als het omgekeerde gebeurt, een medeklinker die met twee letters geschreven wordt komt door grammaticale veranderingen op het eind van het woord, dan wordt er één medeklinker letter weggehaald en blijft er dus maar één over. Dat is dus het omgekeerde.

hele werkwoord	hele werkwoord lettergrepen	stam lettergrepen	stam
rennen	rennen	ren-nen	ren
vallen	vallen	val-len	val
passen	passen	pas-sen	pas
blussen	blussen	blus-sen	blus
zonnen	zonnen	zon-nen	zon
regeren	re-ge-ren	re-geer	regeer
verkopen	ver-ko-pen	ver-koop	verkoop

Uitzonderingen

Er zijn een paar uitzonderingen. Bij klinkers die met twee verschillende letters geschreven worden, word er niets veranderd.

enkelvoud	enkelvoud lettergrepen	meervoud lettergrepen	meervoud
deur	deur	deu-ren	deuren
stoel	stoel	stoe-len	stoelen
vergiet	ver-giet	ver-gie-ten	vergieten
gebruik	ge-bruik	ge-brui-ken	gebruiken

Samenstellingen

Bij het samenvoegen van woorden tot nieuwe woorden of bij gebruik van voor en achtervoegsels, blijft de oorspronkelijke spelling van de deelwoorden gehandhaafd.

bal + pen	balpen
kaas + mes	kaasmes
kaas + schaaf	kaasschaaf
voor + deur	voordeur
kerk + klok	kerkklok
meer + paal	meerpaal
heren + kleding + zaak	herenkledingzaak
dames + kleding + winkel	dameskledingwinkel
on- + acceptabel	onacceptabel

Bij het samenvoegen van woorden tot nieuwe woorden wordt soms een *s* tussen gevoegd zodat het makkelijker uitgesproken kan worden. Sommige woorden kunnen met en zonder tussen *s* geschreven worden.

bruid + paar	bruid+s+paar	bruidspaar
station + hal	station+s+hal	stationshal
koerier + dienst	koerier+s+dienst	koeriersdienst
koerier + dienst	koerier+dienst	koerierdienst
universiteit + blad	universiteit+s+blad	universiteitsblad
beleefdheid + norm	beleefdheid+s+norm	beleefdheidsnorm
bedrijf + kleding + zaak	bedrijf+s+kleding+zaak	bedrijfskledingzaak

Enfos

Als het linker deel van de samenstelling een meervoudsvorm is, dan wordt dit woord in de samenstelling gewoon hetzelfde geschreven. Ook hier is vaak meer dan een vorm mogelijk.

boeken + kast	boekenkast
katten + bak	kattenbak
schoenen + winkel	schoenenwinkel
schoen + winkel	schoenwinkel
planten + bak	plantenbak
bloemen + vaas	bloemenvaas
bloem + vaas	bloemvaas
paarden + stal	paardenstal

Bij twijfel over spelling is het vaak het best om woorden op te zoeken in een woordenboek of in de Woordenlijst Nederlandse Taal.

Woordenlijst Nederlandse Taal: woordenlijst.org/

Dit is de officiële woordenlijst voor Vlaanderen, Suriname en Nederland, gemaakt in opdracht van de Nederlandse, Vlaamse en Surinaamse overheid. Hij bestaat ook in drukvorm, meest bekend als het Groene Boekje.

Online woordenboek:

- www.vandale.nl/opzoeken/woordenboek, meest bekend.

Dit materiaal is gratis beschikbaar via: <https://www.held.com.br/resources/>